

HET BEGON MET KAAS

tekst SIETSE VAN DER HOEK
foto MARTIJN STEINER LOVISA

Het platteland In hoog tempo is Nederland op weg een land te worden zonder boeren, een 'ontboerde natie'. Sietse van der Hoek schetst die ontwikkeling in een reeks reportages. Deze week: een echte koe erbij.

Naast de bar staat een koe.

Onder de koe ligt landbouwplastic.

In de luxe boerenschuur drinken ze op de koe die schijft. Bijna een Japanse haiku in een Hollandse polder. Op de Poldersportboerderij van de familie Hoogendoorn te Kamerik.

Aan het water van de Wetering langs de weg naar Woerden staat op een laag bordje in het weiland www.poldersport.nl vermeld. Daarachter ligt de Boerinn. Een authentiek Zuid-Hollandse boerderij met enkele schuren en een hooiberg, enig vee op stal, kaasmakerij, kantoor. Op het zuiden ligt een groot terras langs de slootkant en is de stenen muur van de schuur vervangen door een glazen wand met schuifdeuren. Daarachter de feest- en conferentiezaal met bar. In aanbouw is een kleiner VIP-zaaltje.

Arie Hoogendoorn (61) was er boer sinds 1955. Met 45 melkkoeien en 25 stuks jongvee op 25 hectare weiland. Hij en zijn vrouw Nely (60) gingen weer zelf kaasmaken, wat zijn vader en moeder ook heel lang hadden gedaan, en de kaas verkopen. Burgers bleken nieuwsgierig en vroegen: hoe doe je dat? En of ze eens mochten komen kijken. Ze pasten de tijden aan, toeristen komen nu eenmaal later uit hun bed dan boeren, en gingen kaasmaken wanneer het de toeristen uitkwam en lieten ook de toeristen zelf een stukje kaasmaken.

En zo is het eigenlijk begonnen, met kaas. Daarbij kwam verhuur van kano's. En een stormbaantje. Proefgedraaid in 1995. Het jaar daarop officieel boerderij geworden voor werkoverleg, sport en spel. Het afgelopen jaar negenduizend gasten ontvangen, die zich er gedurende twee tot twaalf uur tegen betaling hebben laten onderhouden.

Met wateren en slootjes doorsneden, eeuwenoud Hollands weidelandschap, dat in de winter van Avercamp-achtige schoonheid is. De Westveense Poldertocht op schaatsen loopt over het riviertje de Grecht langs Hoogendoorns land: vanuit de koek-en-zopie bij het gemaal kun je hun windmolen zien staan.

Tot aan 1600-zoveel kunnen ze hen stamboom terug volgen, vele geslachten Hoogendoorns die boerden in het deel van het (Groene) Hart van Holland dat begrensd wordt door Waarder, Breukelen en Woerden.

Arie en Nely Hoogendoorn hebben vier zoons. De oudste zit in de autoschadeherstel, de jongste twee doen respectievelijk hogere hotelschool en havo. En Hendrik-Jan (27) studeerde bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam en volgde daarna in deeltijd een cios-opleiding zodat hij bevoegd is als instructeur buitensport op te treden.

Hendrik-Jan nam per 1 januari jongstleden de Boerinn over van zijn ouders, met wie hij de afgelopen jaren de zaak in een maatschap gedreven had (in voorkomende gevallen bijgestaan door oproepbare boerinnen uit de omgeving, vrienden en andere parttimekrachten).

De Hoogendoorns hebben de politieke boodschap aan de Europese boeren begrepen, eerder nog dan deze door BSE-crisis en andere schandalen tot parool verheven werd. Omschakelen van productgerichte naar consumentengerichte bedrijfsvoering, van mono-productiecultuur (alleen melk of alleen aardappelen) naar verbreding van landbouwactiviteiten. Agrarische ondernemen noemen ze

zich en hun business is dienstverlening. 'Wij hebben als boer', zegt vader Hoogendoorn, 'onze kernactiviteiten verplaatst van het land naar de sloot en de slootkant.'

Bij de Boerinn bieden ze 'ontspanningsprogramma's met agrarisch getinte elementen in een plattelandsdecor'. Voor bedrijven, instellingen, scholen, verenigingen, familievieringen, vrijgezellenfeesten, kinderpartijtjes. Teambuilding in het land waar rust en ruimte zijn en het groen is. Een polderdag in plaats van een dag cursus in het bos of op de hei. Bijvoorbeeld de groep KLM'ers vorige week: 's ochtends werkoverleg, 's middags kanovaren en de poldercompetitie met als onderdelen: kruiwagenrace, koemelken, stobalen stapelen, touwtrekken, hooivorkhangen en als het april zou zijn geweest: een kanoestafette, tobbedansen, vlotbouwen, vlotrace en nog meer. Dan douchen en droge kleren aantrekken, borrelen, barbecue of stampot eten en feest met een accordeon of bandje. Het onderdeel koemelken, dat is trekken aan een kunstkoe, neem ik aan? Hendrik-Jan: 'Ja. Maar als mensen een echte koe erbij willen, dan kan dat ook. We hebben er een hekel aan om nee te verkopen.'

Op stal staan nog veertien stuks vee (schapen, geiten, varkentje) en één melkkoe. Die koe, haar melk, is er voor het zelf kaasmaken, geschikt voor groepen van twee tot vijftig personen, 'en moeder Nely Hoogendoorn is daarbij uw gastvrouw'.

De koe op landbouwplastic naast de bar was een prijswinnende koe uit Kamerik. Ze had 10.000 kilo vet/eiwit geproduceerd en tot dan in haar leven 122.000 liter melk. Ze stond er als eerbetoon aan zichzelf en om het feest op te luisteren waarmee de bedrijfsleider afscheid nam van de boerderij waarop zij die geweldige prestatie had geleverd.

Agro-toerisme heet het waarin de Hoogendoorns zich gespecialiseerd hebben. In de woorden van zoon Hendrik-Jan: 'Een kwestie van zo dicht mogelijk bij de markt gaan staan. Om ons heen wonen vijf miljoen mensen die willen recreëren. Wij bieden ze gelegenheid daartoe, in een agrarische setting.' Vader Arie verwijst in dit verband naar 'het punt van de voedselveiligheid' en de wens van de kritische consument die wil kunnen traceren waar het voedsel dat hij eet vandaan komt. 'Er zijn al slaggers die vermelden dat hun lamsbout van lammetjes uit de buurt van Woerden afkomstig is. En ik garandeer je dat straks de goeie slaggers foto's in hun winkel hebben hangen van de koe waaruit de entrecote gesneden is die ze in de vitrine hebben liggen. Dat is ook het sterke punt van boerderijwinkels, dat de klant weet: hier is het gemaakt! De marges voor de tussenhandel steek je ook nog eens in je eigen zak.'

Inderdaad waren de Hoogendoorns eeuwenlang ook handelaren in paarden, koeien, schapen. In zijn algemeenheid, denkt Arie Hoogendoorn, zou de Nederlandse boer wel iets behepeter mogen zijn met handelsgeest, met het besef dat hij iets te verkopen heeft. 'Ik verkoop agrarische gezelligheid', zegt Hendrik-Jan.